СӨЙ ГОМЕРНЕ, СӨЙ ХАЛЫКНЫ, СӨЙ ХАЛЫКНЫҢ ДӨНЬЯСЫН!

ДУСЛЫК

ОКТЯБРЬ РАЙОНЫ ХАЛЫК ГАЗЕТАСЫ
НАРОДНАЯ ГАЗЕТА ОКТЯБРЬСКОГО РАЙОНА

Газета 1931 елның 1 июленнән бирле чыга | №133 (7462) | 7 ноябрь, 1992 ел. ШИМБӘ | Бәясе 4 тиен.

7 ноябрь— Бөек Октябрь социалистик революциясенә 75 ел

◆ Бер колхоз хәбәрләре

Тагын бер бина әзер

«ЗАРЯ» КОЛХОЗЫ. Хуҗалык узган ел сарыклар өчен 350 башка исәпләнгән яңа бина төзеп файдалануга тапшырган иде инде. Әле 2 көн генә элек янә бер бина терлекчеләр карамагына бирелде. 350 башка исәпләнгән бу бинаны техник-төзүче Алексей Исаевич Перепелкин, бригадир Леонид Шкаликов җитәкчелегендә төзүчеләр бригадасы салды. Бригада членнары Малик Хөснетдинов, Олег Михедюков, Виталий Мөхетдинов, Федор Казаков әлеге бинаны яңа кышлату чорына төзеп бетерү өчен бөтен көчләрен куйдылар. Яңа абзарда чабан Владик Анисимович Максюткин яңа группа кабул итте.

Өстәмә сый кирә

Кырларга органика чыгару буенча районда игълан ителгән удар икеайлыкка хуҗалык беренчеләрдән булып кушылды. Хәзер басуларга 2 мең тоннадан артык өстәмә сый чыгарылды инде. Тиресне төяп торучы Николай Фролов, бульдозерда төрттерүче Аркадий Акмурзин ташудагы транспорт чараларын бер дә тик тотмыйлар. Ә тиресне басуга күчерүчеләр—Валерий Иванов, Александр Гражанов, Николай Андреев, Анатолий Албутов, Николай Морозов, Юрий Иванович Матвеев кырга көне буе берничәшәр рейс ясарга өлгерәләр.

Хуҗалык темпны киметмичә 150 гектар җиргә өстәмә сый кертергә уйлый.

В. ИШТУЛЛИН.

ПАЙЧЫЛАР ИГЪТИБАРЫНА!

Октябрь райпосы идарәсе пайчыларны 10 ноябрьгә кадәр идарәгә (**Кооперативная урамы,** 3 йорт, 14 бүлмә) кертелгән пай суммасын раслау өчен килергә чакыра. Үзегез белән паспорт һәм членлык кенәгәсе булу шарт.

Күрсәтелгән срокта теркәү үтмәгән пайчылар райпо милкенә хокукларын югалталар.

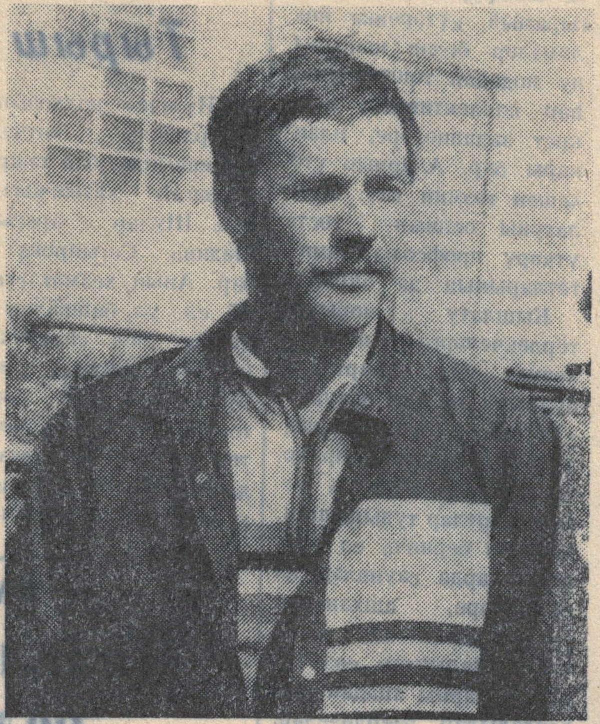

Тыныч, сабыр табигатьле Анатолий Богомолов нәкъ авыл хезмәте өчен яратылган да. Күп еллар буена механизатор булып эшләү дәверендә төрлесен татыды, тик беркайчан да зарланганын күрмәделәр аның. Әнә шундый булуы өчен аны машина-трактор паркына бригадир итеп куйдылар да инде. Ул бирәдә дә сынатмады. Хезмәттәшләре арасында уртак тел тапты. Хәзер бирәдә ремонт эшләре башланды, Анатолий өчен аерата киеренке көннәр бу.

Рәсемдә: «Төрнәс» совхозы трактор паркы бригадиры А. Богомолов.

Н. Азизов фотосы.

Планнар үтәлә

Ремонт-техник предприятиесенең иң мөһим тармагы—тракторлар ремонтлау цехын Михаил Васильевич Белянин җитәкли. Билгеле булганча, Михаил Васильевич бу цех белән 20 елдан артык җитәкчелек итә. Цех һәр елны әйбәт күрсәткечләргә ирешә. Бу цех соңгы берничә елда Т-70 тракторларын капиталь ремонтлау буенча махсуслаштырылган. Бирәдә шулай ук бөртек комбайннары һәм тракторларның дизель двигательләрен ремонтлыйлар. Болардан тыш бу цехта чәчкечләрнең сошникларын, трактор һәм комбайннарның пычакларын ремонтлау эшләре дә бара. Агымдагы елда коллектив план буенча 145 данә Т-70 тракторына капиталь ремонт үткәрергә тиеш иде, алар аны арттырып —156 трактор ремонтладылар. Шулай итеп, 9 айлык планны 107 процентка үтәделәр. Бөртекле культуралар игү өчен 60 комбайн ремонтланырга тиеш булса, 9 айда алар 61 комбайн ремонтлап, планны 101 процентка үтәгәннәр. Пландагы 145 урынына 160 дизель двигателе ремонтланды, бу төр планы 110 процентка үтәлде. Моңа һичшиксез бәтен коллективның тырыш хезмәте нәтиҗәсендә ирешелде, ремонт эшләре хәзер дә тукталмый. Бигрәк тә механик Минислам Таһирович Мөхетдинов җитәкләгән комбайннар ремонтлау участогында хәзер эшләр кызу бара. Запас частьләрнең җитешмәвенә карамастан, комбайннарны үз вакытында һәм сыйфатлы ремонтлау өчен тырышалар егетләр.

Бирәдә эшләүче Николай Кириллов, Николай Максимов, Геннадий Васин, Геннадий Сидоров, Михаил Смолин коллективның горурлыгы һәм терәге булып торалар.

Ремонт-техник предприятиесенең бурычы бер: —1 апрельгә барлык төр техниканы да сыйфатлы итеп сафка бастыру.

Н. МИНҺАҖЕВА.

Өлкәннәрне кайгыртып

Бер төргәк чит илдә эшләнгән макарон һәм 0,5 килограмм яхшы (цейлон, һинд һәм башка төрле) чәй алачак бу көннәрдә 6150 кеше. Әлеге бәхетлеләр кемнәр соң? Алар—гомуми авыру буенча инвалидлар, бала чактан инвалидлар, Чернобыльдәге аварияне бетерүдә катнашучылар, репрессияләнүчеләр (бездә андыйлар да бар). Ватан сугышы инвалидлары, сугышта катнашучылар, сугышта һәлак булучыларның гаиләләре, ялгыз картлар, яшь буенча пенсиядәгеләр, шулай ук тарәучысын югалтучылар.

Продуктларны бүлү белән район социаль тәэминат бүлеге шөгыльләнә. Шәһәрдә яшәүчеләр якын көннәрдә үк биредән бер тапкыр кулланыла торган махсус талон алып продуктлар ала алалар. Моның өчен үзең белән пенсия таныклыгы гына алып килергә кирәк.

Авыл җирләрендә бу мәсьәлә белән авыл Советлары шөгыльләнәчәк.

Семинар-киңәшмә үтте

4 ноябрь көнне «1 нче май» колхозы базасында район терлекчеләр семинары үтте. Район терлекчеләренең 10 айлык эш нәтиҗәләрен яктыртуга һәм әлеге хуҗалыкның кышлатуга әзерлек тәҗрибәсен өйрәнүгә багышланган бу семинарда хуҗалыклар җитәкчеләре, зооветбелгечләр, авыл хуҗалыгы һәм азык-төлек идарәсе белгечләре һәм эшкәртү промышленносте вәкилләре, район администрациясе работниклары катнаштылар.

Семинарның практик өлешендә «1 нче май» колхозының җәмәгать терлекчелеген кышлатуга әзерлеге һәм аның барышы каралды. Хуҗалык бу җаваплы чорга тулы әзерлек белән килгән: терлек абзарлары төзек, җылы, азык җитәрлек күләмдә тупланган. Товарлыклы сарыкчылык фермасында да малларны асрау, карау өчен бөтен шартлар каралган, микроклимат яхшы, азык кухнясы өзлексез эшләп тора, азык эшкәртелә, ясалма сөт тә бирелә. Бирәдә бәрәнләтү чорына шәхси һәм группа читлекләре ясалган.

Товарлыклы-дуңгызчылык фермасында да максималь продукция алу өчен бөтен шартлар бар. Үрчем алу турлап оештырылган, биналар җылы, азык цехы өзлексез эшләп тора. Колхозда малларга ашату өчен бәрәңге алдан тупланган, рационда хайваннардан алына торган азыкларга зур урын бирелә, имезүдән аерылган дуңгыз балаларына кызыл балчык һәм минераль азыклар өстәлә.

Семинарда катнашучылар товарлыклы-сөтчелек биналарында да эшнең әйбәт куелышын билгеләделәр. Бирәдә маллар физиологик торышлары буенча группаларга аерылганнар, рацион малларның физиологик торышыннан чыгып төзелә, аларны 6 тапкыр ашату, раздой оештырылган. Маллар барысы да әйбәт көрлектә, савым өч тапкыр үткәрелә. Үрчем алу өчен оптималь шартлар бар. Хуҗалыкта 20 елдан артык ясалма орлыкландыру гамәлдә, хәзер дә пункт эшләп тора. Фермаларга килү юллары, азык дворлары —һәммәсе тәртиптә, терлекчеләрнең ялы өчен тудырылган шартлар да мактауга лаек.

Семинарда «1 нче май» колхозының кышлатуны уңышлы башлап җибәрүендә нәкъ аңа тулысынча әзерлек, омтылышлы эшләүнең роле ассызыкланды һәм бу тәҗрибәне һәр хуҗалыкта да файдалану зарурлыгы билгеләнде.

Семинар-киңәшмәнең теоретик өлешендә район терлекчеләренең 10 айлык эш нәтиҗәләренә анализны авыл хуҗалыгы һәм азык-төлек идарәсе начальнигы Ә. Н. Рәхмәтуллин ясады. Ул аерым хуҗалыкларның бу юнәлештә бик сүлпән эшләүләрен билгеләп, терлекчелек продуктлары җитештерү һәм сату буенча район планының үтәлешенә тискәре тәэсирен күрсәтте, ел ахырынача калган арада барлык көчне планнарны уңышлы үтәүгә тупларга чакырды.

Семинарга йомгакны район администрациясе башлыгы Ш. В. Кашапов ясады. Ул бүген терлекчелектә эшләрнең торышына канәгатьсезлек белдереп, бу юнәлештә эшчәнлекне бермә-бер яхшыртырга кирәклегенә басым ясады, якын арага һәм перспектив бурычларны бәян итте.

Задание чынга аша

Кормыш авыл Советына керүче хуҗалыклар үзләреннән арткан сөтне сатуда актив катнашалар. Бүгенге көнгә дәүләткә 2510 центнер сөт озатылды. Бу шәхси хуҗалыклардагы һәр сыерга 736 килограмм сөт хәзерләнде дигән сүз.

Бүгенге көнгә Кормыш авылыннан Сания Мифтахова 5850 килограмм, Зинаида Андреева 3954, Тәнзилә Җамалова 3484 килограмм, Чишмә авылыннан Сания Вәлиәхмәтова 5517, Зөлкәбирә Әбделмәнова 3920, Гөлсирә Морадыймова 3170 килограмм сөт тапшырдылар. Сөт җыючыларыбыз үз эшләренә җаваплылык белән карыйлар. Кормыш авылыннан Миншакир Җамалов, Чишмә авылыннан Гомәр Галиуллин, Чуваш Мәнҗесеннән Анатолий Платонов, Түбән Норлат авылыннан Энҗе Бикташева, Югары Норлат авылыннан Асия Мөлекова бер көнне дә калдырмый, иртәнге сәгать 5 тән 7 гә кадәр ат белән авылны әйләнеп чыгалар.

Бакча гөрләп үсәр

«Кондырча» колхозы. Колхозның яшелчә бакчасын киңәйтү, аны җиләк-җимеш агачлары белән дә баету турындагы хыял, ниһаять, быел гамәлгә ашарга ошый: колхоз ике гектардан артык мәйданга быел 6 мең төп карлыган утыртты. Бу эшне нигездә Түбән Норлат мәктәбенең хезмәт укытучысы Ш. Әхмәдиев җитәкчелегендә 9—10—11 класс укучылары башкардылар, анда колхоз шоферларының да көче керде.

Киләчәктә бакчага алмагачлар утырту да планлаштырыла.

Халык өчен ышанычлы таяныч

Күптән түгел генә «Октябрьскагропромхимия»нең район берләшмәсе профсоюз оешмасы җыелышы булып үтте. Ул профкомның агымдагы елдагы эшчәнлеге турында отчетны тыңлады. Шуның белән агропромышленность комплексына кергән профсоюз оешмаларында отчетлар башланып китте. АПК работниклары профсоюз райкомы рәисе Г. К. ПАКШИН белән әңгәмәбез барышында әнә шул кампанияне үткәрүгә бәйле мәсьәләләр күтәрелде.

СОРАУ. Геннадий Кузьмич, отчет җыелышларына хәзерләнгәндә сез нәрсәләргә игътибар юнәлдерүне мөһим саныйсыз?

ҖАВАП. Бүгенге катлаулы политик, экономик шартларда профсоюзлар хезмәт кешесе турында кайгыртучы бердәнбер оешма булып калдылар. Сер түгел, аның да хокукларын чикләүгә омтылыш сизелә. Бездә, Татарстанда, шөкер, эш аңа барып җиткәне юк әле, хөкүмәт алар белән уртак тел таба. Моның, билгеле инде, урыннарда да тәэсире зур, профсоюзлар әлегә үз позицияләреннән чикмиләр.

Бусы профсоюзларның бүгенге хәле турында. Ә сорауга җавапка килгәндә отчет җыелышларында җитди сөйләшү өчен темалар аз түгел. Шулай да беренче чиратка колхоз идарәсе, предприятие администрацияләре белән профсоюз комитеты арасында төзелгән коллектив килешү шартларының үтәлешен анализлау кирәк. Чөнки бу килешү оешма членнары интересларын чагылдырган төп пунктлар —хезмәт өчен нормаль шартлар булдыру, работникларны социаль яклау һәм башка актуаль мәсьәләләрне эченә ала.

СОРАУ. Хезмәт коллективы белән администрация арасындагы бу килешүләр ничек үтәлә?

ҖАВАП. Бу сорауга өздереп кенә җавап бирү кыен. Кайда эш ничек куелган,—отчетлар моны ачык күрсәтер. Гомумән алганда исә Синдряков исемендәге, «Россия», Ульянов исемендәге колхозлар, «Рассвет» совхозы, хуҗалыкара төзелеш оешмасы, шикәр заводы, элеватор, ит комбинаты җитәкчеләре һәм профсоюз комитетлары үз коллективлары членнары турында җитди кайгыртучанлык күрсәтәләр. Аларда хезмәт шартларыннан алып работникларның шәхси ихтыяҗ, үтенечләрен канәгатьләндерүгә кадәр бөтенесе мөһим санала. Бүгенге көндә бу әһәмиятле.

Кызганычка каршы, профсоюз членнары үтенеченә һәр урында тиешенчә әһәмият бирелми әле. «Знамя Октября», «Правда», «Чирмешән» колхозларында, орлыкчылык станциясендә, «Октябрьскагропромэнерго»ның район берләшмәсендә коллектив килешүдә каралган шартларны үтәүгә игътибар бирмиләр әле. Бу уңайдан шуны да әйтү кирәк, моның өчен профсоюз комитетларын гына тәнкыйтьләү гадел булмас иде. Алда телгә алган хуҗалыклар, предприятиеләр җитәкчеләренең профсоюз членнарының ихтыяҗларын, социаль проблемаларны хәл итү белән кызыксынмавы нәтиҗәсе дә.

Профсоюз оешмаларының отчетлары барышында да бу хакта җитди һәм принципиаль сүз алып бару зарури. Синдряков исемендәге колхозда үткәрелгән семинарда да нәкъ шуларга игътибар юнәлдердек.

СОРАУ. Коллектив килешүләрдә тагын нәрсәләр игътибар үзәгендә тора?

ҖАВАП. Аларны пунктлап санап чыгу мөмкин түгел, чөнки һәр коллективның үз ихтыяҗы, үз проблемалары. Колхозларда алар бертөрле. Моннан тыш, безнең агропромышленность комплексы профсоюз райкомы шәһәрнең 20 дән артык предприятиесен дә берләштерә. Авыл хуҗалыгы белән бәйләнештәге бу коллективларның бурычлары һәм максатлары аерым.

Бүгенге көндә социаль проблемалар һәркайда игътибар үзәгендә торырга тиеш. Техника куркынычсызлыгын тәэмин итү, нормаль эш шартлары булдыру, работникларның сәламәтлеген ныгыту һәм башка мәсьәләләр турында кайгырту да профком игътибарыннан читтә кала алмый.

Күп урында, бигрәк тә шәһәрдә, работниклар өчен торак салу мәсьәләсе проблемаларның кискене булып кала килә. Һәм, замананың катлаулылыгына, материалларга кытлыкка, бәяләрнең югарылыгына сылтап, күп коллективларда торак төзүгә игътибарны киметтеләр. Ләкин бүтенге шартларда торак салу, шәһәрдә яисә авылда булса да, бик кыен, аерым гаиләнең күпчелек очракта моны башкару хәленнән килми, бу мәсьәләдә профсоюз комитетлары сутышчанлык, активлык күрсәтергә, моның зарурилыгын кабатларга тиешләр. Җыелышларда бу хакта да принципиаль сөйләшү, башкарылган эшкә объектив бәя бирелер дип ышанырга кирәк.

Отчет җыелышларында киләсе елга коллектив килешү төзү мәсьәләсен кузгату да урынлы. Коллектив членнарының күпчелеге катнашканда киләчәктә нәрсәләргә игътибар итү кирәклеген уртага салып сөйләшү файдалы булыр. Җитәкчеләргә дә бу ихтыяҗларны белдереп калу өчен кулай очрак ул.

СОРАУ. Геннадий Кузьмич, авылда хәзер җаваплы этап—терлекләрне кышлату башланды. Бу чорда авыл профсоюзларының бурычлары нидән гыйбарәт?

ҖАВАП. Хәзер элеккеге чакыру, лозунглар яңгырамый, күтәренке йөкләмәләр белән шапырыну модадан төште. Әмма һәр коллективның конкрет заданиеләре, планнары бар. Аларның үтәлешен тәэмин итү, кышлатуны оешкан төстә үткәрү профсоюз комитетларының да бурычы.

Кышлату чорында терлекчеләргә нормаль хезмәт, ял шартлары булдыру да бик актуаль. «Россия» колхозында, мәсәлән, механизаторлар, терлекчеләр өчен дә андый шартлар тудырылган. Моннан берничә ел элек фермаларда сауналар, ял бүлмәләре, ашханәләр оештырылган иде. Байтак хуҗалыклар көз керүгә аларны яңадан җиһазладылар, әзерләделәр. Синдряков исемендәге, «Восход» колхозларында терлекчеләр өчен ашханәдә туклану мөмкинлеге булдырылган. Тик «Алга», «Заветы Ильича» колхозларында бу мөһим мәсьәлә еллар буе игътибардан читтә кала килә. «Чишмә»дә булдырылган сәламәтлек комплексы да файдаланылмый.

Йомгаклап шуны әйтергә кирәк, хәзер работниклар төрле үтенеч белән профкомга килә. Алда әйтелгәнчә, халык интересларын яклаучы бердәнбер оешма булып калды ул. Ул үз ролен үтәүдә принципиаль, таләпчән булса, халык интересларын якласа, работниклар өчен ышанычлы таяныч, терәк булыр иде.

Әңгәмәне Р. АЙЗАТУЛЛИН алып барды.

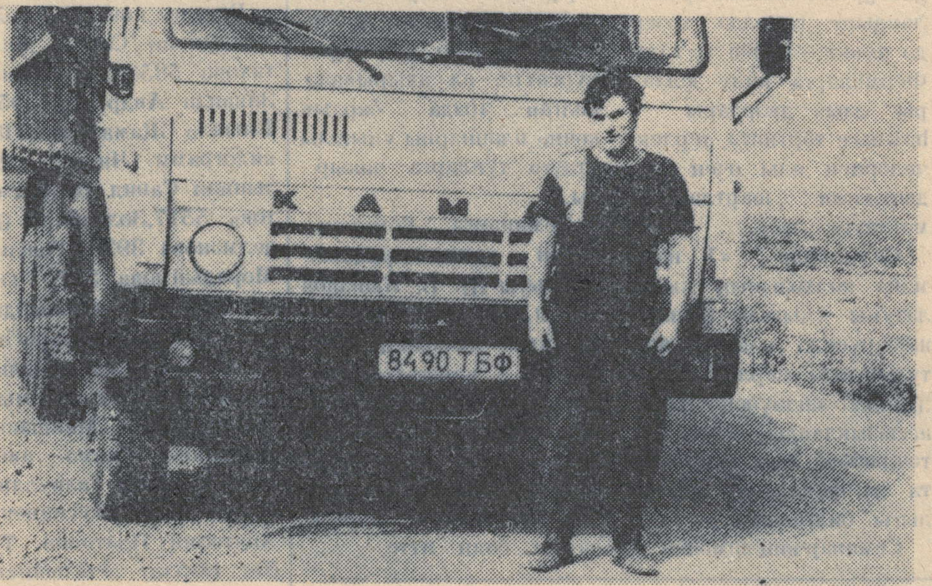

Моңа кадәр сөт ташу машинасында эшләгән Дамир быел куәтле «КамАЗ»га күчте. Акыллы машина булдыклы шофер кулында җырлап эшли, Дамир урак чорында ашлык ташырга дә чөгендер алганда заводка татлы тамыр илтергә дә вакыт белән санашмыйча җилкенеп алына иде. Эшчән, көч-куәте ташып торган Дамир (ул бит әле авыл Сабан туе батыры да!) бу машинада хуҗалыкка күп хезмәт куяр, күп игелек итәр әле.

РӘСЕМДӘ: «Комбайн» колхозы шоферы Д. Фәтхетдинов.

ТАТАРСТАН ТАРИХЫННАН

1892 ел, 1 ноябрьдә 240 нчы пехота полкының җитәкчесе, большевикларның хәрби оешмасы рәисе, прапорщик Николай Ершов туган. Хәрби казармалардан (хәзерге Югары хәрби мәктәп бинасы, Искра тукталышында) чыккан бу полк пушкалардан (хәзерге Красная позиция урамыннан) хәрби округ командующие генерал Сандецкий йортын (К. Маркс һәм Комлев урамнары чатындагы сәнгать музееи) тупка тоткан. Шул вакыйгалардан соң Николай Ершов үзенең Мәскәүдәге туганына, мин Казанны яңадан яулап алдым, дип язган. Беренче яулап алу Иван явыз тарафыннан1552 елда булган иде.

Тырыш савучылар

«Игенче» колхозының товарлыклы - сөтчелек фермасында бай тәҗрибә туплаган хатын-кызлар күп. Шулар арасында Мәдинә Сәгыйрова да бар. Аның хезмәт стажы 15 ел, ул башкалар алдында үзен һәрьяклап күрсәтеп өлгерде инде. Зур түземлек сорый торган терлекче хезмәтен үз итте. Ел дәвамында Мәдинә Сәгыйрова үз карамагындагы маллардан әйбәт продукция жи-
тештерә. Эшне җирен[ә]
җиткереп үтәргә тыры[...]
шуы аркасында хезмәт[...]
тәшләре дә хөрмәт итә-
ләр, кулдашы Зәйтүн[ә]
Ибраһимова да аның
үрнәгендә эшләргә тыры-
ша.

Рәсемдә: «Игенче» колхозы савучылары Мәдинә Сәгыйрова һәм Зәйтүнә Ибраһимова.

Н. Азизов фотосы.

●Миндә тәкъдим бар

Йолаларыбызны беләсезме?

Халкыбызның горефгадәтләре, күп төрле олы бәйрәмнәре бар. Шулардан берсе—хәзерге көннәргә кадәр сакланып килгәне—Сабан туе, әлбәттә. Мин бу бәйрәмне барлык бәйрәмнәрнең бәйрәме дияр идем. Чөнки бу бәйрәм елның иң гүзәл вакытында гына уздырылган. Язгы сабанга төшәр алдыннан, ягъни мәсәлән язгы чәчү алдыннан була инде. Совет власте елларында аның вакыты 7—8 көн урынына 2 көнгә генә калдырыла. Төгәлрәк итеп әйткәндә, Сабан туен уздыру язгы чәчүдән соң гына үткәрелә башлый.

Ата-бабаларыбыз йоласын мыскыллау бүгенге көннәрдә дә дәвам итә. Мисал өчен быел көзге Сабан туе уздырылды Норлатта. Авыл хезмәтчәннәренә зур рәхмәт, Норлатта яшәүчеләргә һәм тирә-яктан килүче кунакларга олы сөенеч ясадылар. Бик арзан бәягә азык-төлек сатылды. Миңа калса бу бәйрәмне «Уңыш бәйрәме» дияр идем. Чөнки ул шулай да, һәр кайда мул уңышны сатып, Октябрь районының авыл хуҗалыгы эшчәннәре, игенчеләре күпме халыкны кинәндерделәр.

Районыбыз җитәкчеләренә әйтәсе килгән сүзем шуннан гыйбарәт: һәр бәйрәмебезнең олы тарихы бар. Уздырыла торган һәр бәйрәмнең исеменә җисеме килеп торсын иде, җәмәгать.

Менә алда безне кыш көтә, кышкы сабан туе да уздырырлар микәнни[...]
Я булмаса кышны озату
бәйрәме уздырып килде-
ләр, узган елларда гына.

Безнең бит үзебезнең
«Нәүрүз» бәйрәмебез
бар, көн белән төн ти-
гезләшкән көндә (гадәт-
тә 21 мартта) уздырыла
ул. Ягъни табигать уян-
ган мизгелдә. Бу борын-
гы бәйрәм барлык төрки
халыкларының да уртак
бәйрәме. Хәзерге көндә
ул Татарстанның берни-
чә районында—Казанда,
Чаллыда һәм башка
шәһәрләрдә олылап узды-
рыла башлады. Бу бит
иптәшләр, ата-бабалары-
быз рухына тугры булу
дигән сүз.

Җитмеш елдан артык
вакыт эчендә тоталитар
системада яшәү дә үзе-
нең агулы җимешләрен
бирде. Татар яшьләре
үзебезнең чын тарихны
белми, хәтерен җуйган
авыру кан иясенә охшап
калды. Ләкин өметне
җуярга ярамый, иптәш-
ләр. Хәзергесе көндә
яшьләр өчен дөрес тари-
хыбызны язучы газета
һәм журналлар бар. Ми-
сал өчен «Идел» журна-
лы русча да, татарча
да чыгып ята. «Аргамак»
журналы татар телендә
чыгарыла. «Шәһри Ка-
зан» газетасы татарча
да, русча да бастырыла.
Саный китсәң байтак
инде алар. Югарыда тел-
гә алганнарым иң үткен
телләре булып санала-
лар. Йолаларыбызны,
тарихыбызны һич югы
шундый басмалар аша
булса да өйрәник, ту-
ганнар. Югыйсә, надан-
лыгыбыз өчен оят бит!

М. МӨХӘММӘТГАЛИМ.

Кем ничек эшли?

Индивидуаль сектордан сөт җыю барышы.

Беренче багана — авыл Советлары, икенче — сөт тапшыру буенча җиткерелгән еллык план (центнерларда), өченче — ун айда бер сыердан тапшырылган сөт, дүртенче — узган елның шул чоры белән чагыштырганда артык яки ким (килограммнарда).

Андреевка	505	145,0	+28,7
Богдашкино	501	329,6	+29,6
Киекле	2050	192,8	—55,2
Иске Чаллы	1694	136,9	—234
Яңа Иглай	1464	605,9	+90,9
Кормыш	2274	736,1	—10,9
Урта Камышлы	986	224,3	—107
Егоркино	1373	398,9	+135
Якушкино	1089	216,5	+28,3
Биләр Озеро	1030	119,3	+42
Бикүле	1933	108,1	—54,3
Аксумла	1282	105,6	—239,4
Фома	1614	423,6	—69,4
Мамык	636	140,4	—52,6
Сәләнгеш	752	284,8	—17,2
Елаур	1188	49,4	—13,6
Тимерлек	640	124,5	—62,5
Иске Әлмәт	1050	350,9	+38,9
Кычытканлы	897	689,2	+22,2
Әмзә	860	380,9	—57,1
Колбай Мораса	1131	219,1	—49,9
Заречный	—	28,0	+8,0
Төрнәс	744	192,5	+87,5
Чулпан	1287	322,5	—94,5
Югары Норлат	—	452,9	—451
Барлыгы:	27000	288,0	—29

Хәл киеренке кала

Юл хәрәкәтенең куркынычсызлыгы мәсьәләсе районда һаман да киеренке кала бирә.

Агымдагы елның октябрендә генә дә районда 10 юл һәлакәте булды. Шулар нәтиҗәсендә 3 кеше дөнья куйды, 8 кеше тән җәрәхәте алды.

4 октябрьдә НГДУ эшчесе Сергей Стручков Норлат — Чистай юлының 26 нчы километрында «Восход» мотоциклы белән бер юлаучыны бәрдерә. Нәтиҗәдә юлаучы Николай Чекмаревның уң аягы балтырдан сына.

6 октябрьдә Түбән Чаллы кешесе В. Краснов «салмыш» хәлендә «Турист» мотороллерында тизлеген арттыра һәм һәм 19 нчы ягулык салу станциясе янында әйләнеп каплана. Нык җәрәхәтләнүе сәбәпле шул урында үлә дә.

Әлмәт шәһәренең механикалаштыру идарәсеннән килгән А. Сергеев 7 нче октябрьдә МАЗ-500 автокраны белән каршыга килүче тракторның тагылма арбасына килеп бәрелә һәм уң як кырыйга чыгып әйләнә. Шофер авыр җәрәхәтләнә һәм икенче көнне безнең район үзәк шифаханәсендә җан бирә.

«КРАЗ-257» машинасын йөртүче НУРБ шоферы Фәрит Гыйматов 9 октябрьдә юлда туктаган машина артыннан кинәттән чыккан җәяүле кешене бәрдерә.

НГДУның эшчеләр тәэминаты бүлегендә эшләүче Р. Котдусов 10 октябрьдә «Урал» мотоциклында барганда тизлеген арттырып баганага бәрелә һәм ава. Тән җәрәхәтләре алган мотоциклчыны район үзәк шифаханәсенә озаталар.

«Салмыш» хәлдә транспорт йөртүчеләр санын да кимеде дип әйтеп булмый. Мондый «кыюлар»ның саны ел башыннан бүгенгәчә исәпләгәндә 500 дән артып китә. Шундыйлардан «Татагропроммехмонтаж» ПМКсы инженеры Владимир Ходячев, шикәр заводыннан Игорь Шаталов, Фаил Гыймаев, Җәүдәт Икъсанов, Сәлимгәрәй Кульмухаметов, «Агропромхимия» берләшмәсеннән Сергей Гаврилов, Илья Еремеев, Владимир Тимофеев, НУРБдан Нурислам Вафин, Юрий Игнатьев, Виктор Кузнецов, Сергей Корсунцевны әйтергә була. Исемнәре саналган бу «кыю» егетләр транспорт йөртү хокукыннан мәхрүм ителделәр һәм штрафка тартылдылар.

Ә инде «Кондырча» колхозыннан Хәйдәр Вәлиев, МСОдан Вазыйх Усманов, район көнкүреш хезмәте күрсәтү производство идарәсеннән Җәүдәт Хуҗиәхмәтов, мөгезле эре терлек симертү берләшмәсеннән Фәрит Әһлиуллин, РСУдан Җәмил Алтынбаев ел дәвамында «салмыш» килеш транспорт йөртеп икенче тапкыр да эләктеләр. Боларның эше исә халык судына тапшырылды.

Транспортны үз белдекләре белән шәхси максатларда файдалану очраклары да булды. Шундый очраклар өчен 40 тан артык шофер административ җаваплылыкка тартылды.

Х. ӘЮПОВ,
Октябрь районы эчке эшләр бүлегенең ГАИ начальнигы.

• *Игенченең көзге мәшәкатьләре*

Калган эшкә кар ява

«Правда» колхозының трактор паркында техниканың кышкы саклауга куелышын карап йөргәндә комбайннарның берсе янына туктап калдык. «НИВА» басудан ничек кайткан булса, шул хәлендә: балчыгы, кибәге дә чистартылмаган хәтта.

— Владимир Алексашкин комбайны ул, — диде мастерской мөдире Николай Алексашкин.

Хәзер, хуҗалыкта техникага шундый саксыз караш адым саен очрый. Чөгендер комбайны белән эшләгән Анатолий Герасимов та агрегатын басудан кайтарып куйган да, кочегар булып киткән.

Башка ашлык, чөгендер комбайннары да, махсус билгеләнгән рәтләргә тезеп куелса да, саклау буенча стандартта таләп ителгәнгә җавап бирми әле. Күбесе күтәртелмәгән, чылбыр, каешлары салдырылмаган, шланг, көпшәләре чорналмаган яисә буялмаган.

Ургычлар белән дә нигездә шул ук хәл. Өч КСК-100 ургычын билгеләнгән урынга бастырганнар да онытканнар. Биш ЖВН-6 ургычы да терәткечләргә бастырып, күтәртеп куелмаган. Җыйгыч полотноларының да беришe салдырылмаган, коры урынга куелмаган. Пычаклары салдырылмаган ургычлар да бар.

Басуда көзен файдаланылган чәчкечләр белән дә хәл алын түгел. Вакланган салам ташуда файдаланылган комбайн туплагычларын карау, көйләү түгел, саламнарын да төшертмәгәннәр.

Сабаннар хакында сүз кузгаткач, туңга сөрү тәгәлләнеп бетмәүгә сылтыйлар, тик бу акланырлык сәбәп була алмый, чөнки туфрак эшкәртүче башка төр тагылма инвентарь да кышлатуга хәзерләнмәгән әле.

Культиваторларның байтагы биек үскән чүп үлән арасында. Таккычларның бер ишесе дә шулай ташлап калдырылган. Бу хакта хуҗалык белгечләренә җәен үк кисәтү ясалган иде, җитәкчеләр һәм белгечләр моны санга сукмаганнар. Берничә ел элек техниканы кую өчен плитәләр кайтартканнар, тик алар буш, биек. Үлән арасыннан көчкә күренә, яңәшәдә яткан инвентарьны да аның өстенә күчерел куючы юк. — Кешеләр җитешми, — ди безне озата йөрүче Николай Алексашкин. — Һәр механизаторга берничә техника беркетелгән. Комбайнын куйганы тракторга күчеп утырды. Кайберләрен фермага эшкә алдылар. Мин ялгызым ни эшли алам.

Әмма, тәртә кыска диеп, атны кисеп булмый, дигән хакыйкать тә бар бит әле. Техниканы шул хәлендә кар көртләре басып китсә, язын алар ышанычлы эшләрме соң? «Правда»да шушы хакыйкатьне онытып җибәрәләр, күрәсең.

Ут күршеләр булган Ульянов исемендәге колхозда да бүген җитәкчеләрне шул ук мәшәкатьләр борчый.

— Ике бригадада да чәчкечләр ремонтлауга керештек инде, — ди баш инженер Юныс Мәсләхов. — Бишәр слесарь билгеләнде. Өч кеше тырмалар ремонтларга алынды.

Бу эшкә вакытында керешкәннәр, анысы бик әйбәт. Әмма тышта, паркта да механизаторлар өчен эш җитәрлек әле.

Хатыйп Вәлиуллин техника буенча бригадир ярдәмчесе булган. Беренче бригадада бу эш чагыштырмача әйбәт оештырылган. Насыйх Бакиров, мәсәлән, кырдан кайткач, комбайнын чистартып, карап, тиешле узелларын җыеп куйган. Шлангаларын пленка белән чорнарга да онытмаган.

Ләкин күршесендәге Йосыф Гатауллин, Ирек Гайнуллин комбайннарына карата моны әйтеп булмый әле. Алар үз агрегатларын кышкы чорга хәзерләмәгәннәр әле.

Башка комбайннар арасында да эше бетмәгәннәре бар. Тагылма инвентарьларның күпчәкләрен агарта, майлый, күтәртеп куя торганнары бар.

— Тотынып эшләсәң барысын нибары ике көндә башкарып чыгарга була, — ди бригадир ярдәмчесе Вәлиуллин үзе.

Аның сүзләре хак, техниканы кышкы саклауга кую буенча күбесен башкарганнар инде. Кызганычка каршы, 1—2 көнлек эш калгач, төрле сәбәпләргә сылтап очлап чыга алмаганнар.

Икенче бригада исә бу мәсьәләдә күршеләреннән күпкә калыша. Биредә күтәртеп куелмаган «ДОН-1500», пычагы да алынмаган ургычлар, җыйгычы, полотнолары салдырылмаган агрегатлар да бар. Марс Билалов «НИВА»сын балчык, кибәгеннән дә чистартмыйча калдырып киткән. Рәмис Сафин да паркка кертеп бастыруга тракторга күчеп утырган.

— Әйе, бу бригада беренчедән күпкә калыша, — ди колхоз рәисе Вахит Даутов та. — Шул сәбәпле техника буенча бригадир ярдәмчесен дә алмаштырырга мәҗбүр булдык. Бу постка унган механизатор Сәфәргали Галимовны билгеләдек. Эшне якын көннәрдә җайга салу чараларын күрәчәкбез.

Ике хуҗалыкта да бу мәсьәләдә арттлыкны быел кыр эшләренең соңга калуы белән аңлаталар. Бер яктан хак алар, чынлап та шулай. Ләкин ул гына киртә түгел. Басу мәшәкатьләреннән тәмам арыгач куелыр әле, дигән фикердән чыгып хәрәкәт итү дә сизелә. Шуңа басу техникасын тәртипкә китереп кую мәсьәләсе гел арткарак чигерелә килгән. Бу очракта, ихтыярсыз, халыкның: «Калган эшкә кар ява», — дигән мәкале искә төшә. Бу хуҗалыкларда да шулай килеп чыккан. Ул арада тышта инде чынлап та кар ява. Комбайннарны һәм башка инвентарьны тәртипләп куйганчы, ул күмеп китмәсме икән?!...

Р. САТДАРОВ,
«Гостехнадзор»ның район инспекциясе начальнигы.

Р. АЙЗАТУЛЛИН,
«Дуслык» газетасы корреспонденты.

Машиналар сафка басар

«Заветы Ильича» колхозының машина-трактор паркында шоферлар үзләренең машиналарына агымдагы ремонт үткәрәләр. Андрей Васильевич Белогубов ЗИЛ-130, Сергей Михайлович Баранов ЗИЛ-157, Александр Иванович Ворков ГАЗ-53, Николай Петрович Шубин ГАЗ-53 бензин ташу машиналарына карау үткәрәләр. Аларның һәркайсы да вакытында үзе теләгән һөнәрне сайлап алган. Араларында яшьләр дә бар. Мәсәлән, Андрей Белогубов, Сергей Баранов.

Ремонтчылар арасында өлкән буын шоферлар да байтак. Николай Петрович Шубин 30 елдан артык машина руле артында, инде пенсия яшенә җитеп килә. Аның турында колхоз производствосының уңган эшчәне һәм әйбәт буларак бик күп мактау сүзләре әйтергә мөмкин. Алар тормыш иптәше белән 3 бала үстергәннәр. Хәзер ике улы туган колхозларында хезмәт итә. Олы уллары Анатолий әтисе эзеннән киткән. Ул колхозда ГАЗ-53 машинасында шофер булып эшли. Сергей мәдәният йорты мөдире, кызлары читтә укый. Ә хатыны колхозда чөгендерче. Аның турында да мактап кына сөйлиләр. Бу нык крестьян гаиләсе. Билгеле, ремонт — күңелле эш түгел, шоферларның кәефләре күтәренке дип булмый. Машиналарының сафта булмавы аларны нык борчый. Техникага даими ремонт кирәк, алар запас частьләр җитешмәү сәбәпле техниканың кайчан сафка басачагын төгәл әйтеп бирә алмыйлар.

Әмма максатлары бер: ремонт эшен тиз арада төгәлләп, хуҗалыкка яңадан рейсларга чыгу.

Н МИНҺАҖЕВА.

ТАНЫШ БУЛЫГЫЗ: XXI партсъезд исемендәге колхоз комбайнчысы Хәлил Нуретдинов. Хуҗалыкның тәҗрибәле механизаторлары белән ярышып эшләрлек көч-куәте, осталыгы бар Хәлилнең, шуңа урак өстендә аның кадере, дәрәҗәсе икеләтә арта. Колхоз игенчеләре Хәлил кебек корыч егетләрнең хуҗалыкта ныгуына бик шатлар: димәк, авылның киләчәге бар, басу-кырларның ышанычлы хуҗасы бар.

С. Хәйруллина фотосы.

Укучыларыбызның хатлары

Көзге бал кичәсе

Күптән түгел Югары Норлат урта мәктәбендә өлкән класс укучылары өчен көзге бал кичәсе булды. Аны оештыруда XI класс укучылары зур активлык күрсәттеләр. XI класс кызлары М. Алиева һәм А. Мөхәммәтова кичәне көзгә багышланган шигырь юллары белән ачып җибәрделәр. Бәйрәм программасы буенча кичәдә катнашучыларга көзгә багышланган сораулар бирелде. Көзнең үзенчәлекле билгеләреннән: мул уңыш, кызыл яфрак, алтынсу бодай белән беррәттән көзге каникул да көз билгесе буларак әйтелде. Көзге бал кичәсе сыйхөрмәт белән тулы өстәл янында дәвам итте. Анда бәлеш, өчпочмак, торт дисезме, быелгы уңыш яшелчәләреннән ясалган күп төрле салатлар дисеңме—бар да бар иде. Гомумән, кичә җыр-биюгә, төрле уеннарга, күңелле тамашаларга бик бай булды. IX класс укучылары бу кичәдә иң актив класс иде. Аларга приз тапшырылды. Шул класстан Марсель Мусин аеруча өлгер булуы аркасында призга «симез» уенчык балык эләктерде. Килгән кунаклар арасында да кичәдә үзләренең талантларын күрсәтүчеләр, актив катнашучылар күп булды. Ә менә Түбән Норлат мәктәбенең IX класс укучысы Гөлнара Мәүлетова һәм үзебезнең мәктәпнең элеккеге укучысы Альберт Әһлиуллин үзләренең җыр-биюдә чын оста икәнлекләрен күрсәттеләр һәм призга лаек булдылар.

Бәйрәмнән бар да канәгать калды.

З. ӘХСӘНОВА,
Югары Норлат урта мәктәбенең XI класс укучысы.

Картай гына икән

Мин «Дуслык» газетасын көтеп алам һәм бик яратып укыйм. Чөнки районыбыз, колхозларыбыз, уңган игенчеләребез, алдынгы сыер савучыларыбыз тормышын, аерым кешеләрнең шатлыгын, ялгыз карткарчыкларның хәлен, хәтта республика эчендәге яңалыкларны да яктыртып бара «Дуслык» газетасы. Шуңа күрә мин барлык райондашларымны бу газетага язылырга чакырыр идем.

Октябрь ае башыннан бирле инде 1 ай картлар көнен билгеләп үтү турында да газетада яктыртып киләләр. Кайбер кешеләр «Рәхмәтебез зур» диләр. Ә менә «Искә дә алмадылар» (17 нче октябрь), 28 нче октябрь санындагы «Гаделлек кайда?» дип ачынып язган мәкаләләрне укыгач, мин дә кулыма каләм алып үземнең моң-зарымны язарга булдым. Мин 40 ел буена мәктәптә балалар укытып 59 яшемдә пенсиягә чыктым. Инде 65 нче яшем бара. Шул 40 ел эчендә нинди авырлыклар күрмәдек. Мин укытырга 1948 нче елны—сугыштан соң, иң авыр елларда башладым. Атнага бер килә торган ял көннәрендә мәктәпне җылыту өчен утын хәзерләү дисеңме, кар астында калган икмәкләрне җыеп суктыру дисеңме, колхозга чебеш үстереп бирү дисеңме, төннәр буе заемга кул куйдырып йөрү дисеңме—барысын да эшләдек. Минем мәктәп елларым да сугыш елларына туры килде. Шуның өчен мин «За доблестный труд» медаленә лаек булдым. «Хезмәт ветераны» медале, Мактау грамоталары алып эшләдем. Эшкә яраган вакытта дәрәҗәм бик югары иде. Район һәм авыл Советлары депутатлары булып тордым. Картлык килү—бик яман нәрсә икән! Картлар көнендә колхозчылар 2 шәр килограмм булса да шикәр комы белән бүләкләнделәр, ә мин? Колхоз: «Кайда эшләп чыккан—шуннан бирелергә тиеш»,—дип җавап бирде. Районда минем кебек пенсионер укытучылар күп бит, алар кайдан алды икән?

Хөрмәтле редакция! Минем бу мәкаләмне газетада басуыгызны, тиешле урыннан җавап язуыгызны үтенәм.

Гамбәр ГЫЙРФАНОВА,
пенсионер-укытучы.
Берлек-Михайловка.

Ошап китте а...

31 октябрь көнне «Чулпан» кибетеннән 5 килограмм он алдым. Хезмәт вазифам буенча үлчәү белән эш итәргә еш туры килә миңа. Шуңа ахры, онны күтәреп кайтып барганда күңелгә шик керде: нигә бу он җиңелрәк икән? Юлымда очраган күршемә шигемне әйттем һәм кайтып җитүгә икәү бергә онны үлчәп карадык, он салынган пакетның авырлыгы төп-төгәл 4 килограмм иде. Өстемне дә салып тормастан он пакетын алдым да кызуланып кире кибеткә киттем. Кибетче (Л. Казакова) миңа дәшми-тынмый гына, онны алып эчке бүлмәгә юнәлде. Әмма мин онны бу яктагы үлчәүдә үлчәвен таләп иттем. Ул үлчәргә мәҗбүр булды. Онның кирәгеннән нәкъ 1 килограммга н... күргәч бер... дәшмәде. М... гән он өче... ны кире с... Бик рәнҗе... бетчәгә. Ч... өстәмә ши... релгән чакт... грамм дига... булып чыкк... лограммы 4... бит әле!). У... ре күтәреп ... инде, күргә... гәннәре шу... кул селтәгә... менә янә дә... Ошап китте ... шикәр комы ... да кеше са... генә грамм ... салар да 4 ә... кала, ләбаса, ... ләргә! Шулай... ми микәнни?...

Г. КӘЛИМ...
Норлат шәһә...

ГОМЕР КӨЗЕНДӘ.

С. Майстер фотосы.

Гакыйль СӘГЫЙРОВ

Алып чыктым сезне юлга

..Алып чыктым сезне юлга:
Сезнең язмыш минем кулда.
Зур ышаныч, өмет белән
Илем сезне миңа биргән.
Җаваплы да, куркыныч та.
Йоклаганда сез тыныч та.
Я чапканда агач атта—
Мин гел уйлыйм сезнең хакта.
Яңа хәреф танытсам да,
Укытсам да, санатсам да,
Матур җырлар өйрәтсәм дә,
Әкиятләр сөйләсәм дә,
Һаман уем сезнең хакта.
Кем булырсыз киләчәктә?
Хөрмәт итәм эшлеләрне,
Батыр, матур кешеләрне.
Күпме язмыш минем кулда!—
Алып чыктым сезне юлга:
Ничек сезне матур итим?
Ничек сезне батыр итим?

Норлат шәһәрендә яшәүче кадерле Рәхилә апабыз һәм Газыйм җизнәбезнең бергә яши башлауларына 25 ел булды. Газыйм җизнигә 50 яшь. Без аларны юбилейлары белән котлыйбыз, тигез, матур тормыш, бәхет, исәнлек телибез.

Киленнәре, кызлары, кияүләре, туганнары.

Чулпан авылында яшәүче сөекле ә... Сания Гыйльметдин кызы Гайнетди... 60 яшь.

60 тапкыр карлар яуган,
60 тапкыр килгән яз.
Юлларыңда шатлык юлдаш булс...
Тормыш күгең булсын гел аяз.
Юбилееӊ котлы булсын
Гомереӊ үтсен шатлыкта.
Кайгы күрмә, чирне белмә
Һич бирешмә картлыкка.

Тормыш иптәше, уллары, килен... кызлары, кияүләре, оныклар...

x x x

Югары Норлат авылында яшәүче каде... әтиебез һәм тормыш иптәшем Шәрифу... Әхмәдулла улы Идиятуллинга 8 ноябрьдә... яшь тула. Аны олы юбилее белән кайнар ... лыйбыз, нык сәламәтлек, озын гомер тели...

Тормыш иптәше, кызлары, уллары, кил... нәре, кияве һәм 7 оныгы.

x x x

8 ноябрьдә Норлатта яшәүче кадерле ән... без Факия Мирзаҗанованың туган көне. А... чын күңелдән бәйрәм белән котлап, сәламә... лек, озын, бәхетле гомер телибез.

Кояш җылысына җыелгандай,
Сыенабыз синең яныңа.
Тормыш ямен, матурлыгын тоеп
Яшә әни, яшә тагын да.

Киленнәре, малайлары, кызлары, ки... ләре, 10 оныгы һәм тормыш иптәше Галимҗан.

Учредительләр: редакциянең хезмәт коллективы һәм халык депутатларының Октябрь район Советы.

Редакциянең адресы: 423000, Норлат шәһәре, К. Маркс урамы, 19.

МӨХӘРРИР В. В. ИСХАКО...

Телефоннар: мөхәррир 2—12-... 2—22—81; мөхәррир урынбасары һәм советлар тормышы бүлеге 2—10—44; рус теленә тәрҗемә итү бу... мөхәррир урынбасары 2—14—16; чуваш теленә тәрҗемә итү буенча мөхәррир урынбасары 2—15—63; ... хуҗалыгы бүлеге 2—10—44; яңалыклар һәм промышленность бүлеге 2—22—51; җаваплы секретарь, хатлар, масса... белән эшләү, радиотапшырулар бүлеге, бухгалтерия һәм реклама бүлеге 2—18—67; фотокорреспондент 2—15—6...

Газетаның басылу сыйфаты турында типография директорына түбәндәге телефон белән мөрәҗәгать итәргә: 2.10-54.

Газетаны Фидания ХӘЙРЕТДИНОВА җыйды. Нина ТОЛМАЧЕВА верстка ясады. Наташа ЛУКОЯНОВА басты. Корректор—Зөлфия ВӘЛИЕВА.

Күләме—1 басма таб...

«Дуслык» газетасы атнаның сишәмбе, пәнҗешәмбе, шимбә көннәрендә чыга һәм рус, чуваш телләренә тәрҗемә ителә

Татарстан Республикасы информация һәм матбугат Министрлыгының Норлат.Октябрь типографиясе. Тираж 3751. Заказ 133.